

Marga Kool
Linderweg 5b
7925 PA Linde

Aan het College van GS,
t.a.v Gedeputeerde P. Brouns,
Martinikerkhof 12
9712 JG Groningen

Linde, 21 januari 2016

Geacht College,

Bij brief van 4 oktober 2016 hebt u mij verzocht, in de rol van verbindingspersoon, te bevorderen dat de belangen, opvattingen en wensen van inwoners en personeel van de gemeente Haren zouden worden ingebracht in het herindelingsproces Groningen, Haren en Ten Boer. Daarnaast mocht ik uw College gevraagd en ongevraagd van advies voorzien.

Nu mijn werkzaamheden zo goed als afgerond zijn, omdat naast uw concept-Reactienota en concept-Herindelingsadvies ook het gemeentelijke Personeelsconvenant en de concept-Bestuursovereenkomst gereed zijn wil ik u hierbij rapporteren over mijn werkzaamheden.

Ik splits deze rapportage in een aantal paragrafen, die achtereenvolgens de verschillende onderdelen van mijn rol als verbindingspersoon behandelen.

1 Het optreden als aanspreekpunt/contactpersoon voor de ondernemingsraad van de gemeente Haren, teneinde te borgen dat opvattingen, belangen en wensen van de medewerkers van de gemeente Haren voor een convenant P&O geborgd zijn.

Met een delegatie van de ondernemingsraad van Haren heb ik vooraf en tijdens het proces enkele keren overleg gevoerd. Daarnaast waren er, vooral met de voorzitter van de OR, een aantal contacten per telefoon en mail. Na besprekingen in het Bestuurlijk Overleg met Groningen en Ten Boer over het personeelsconvenant heb ik de uitkomsten teruggekoppeld en besproken.

De medewerkers waren aanvankelijk vooral ongerust over de mogelijkheid van gedwongen ontslagen, waarbij in het bijzonder de positie van de voormalige WSW-medewerkers/ medewerkers van de buitendienst zorgen baarde. Men zou daarnaast graag zien dat bij vacatures de zgn. ‘open arbeidsmarkt’ ook voor de medewerkers van Haren zou gelden.

Ik heb bij de bestuurders van de gemeente Groningen en Ten Boer veel begrip ontmoet voor deze en andere zaken die ik vanuit Haren naar voren gebracht heb. Zo is de baangarantie voor mensen die op 1-2-2017 in vaste dienst zijn, ook voor de Harense medewerkers vastgelegd, inclusief de voormalige medewerkers van de WSW/ buitendienst, en (als zij dit wensen) de gemeentesecretaris en de griffier van Haren.

Ook de ‘open arbeidsmarkt’ geldt voor Haren, zo gauw het Harense gemeentebestuur aan het proces haar medewerking wil geven.

De ondernemingsraad heeft mij laten weten zeer ingenomen te zijn met de tekst van het definitieve personeelsconvenant, en zich hier volledig in te kunnen vinden.

2 Het onderhouden van contact met de extern procesbegeleider, mevrouw A. Rohen, die de gemeenten bij de totstandkoming van de bestuursovereenkomst en het convenant P&O ondersteunt.

Met mevrouw A. Rohen, de externe procesbegeleider, heb ik tijdens de rit een heel plezierig contact onderhouden. Zij heeft mij kundig geïnformeerd over het doorlopen proces en geadviseerd over een aantal procesmatige zaken. Zij heeft ook bevorderd dat ik tijdig inbreng kon leveren voor het vervaardigen van teksten. Ook de heer Klaas van der Hoek als projectsecretaris wil ik met name noemen, wat betreft de constructieve wijze waarop hij ambtelijk alle input heeft verwerkt. Van mevrouw D. Meijering- Klaren heb ik vanuit de provincie een buitengewoon adequate en plezierige ondersteuning gekregen. Van de aangeboden verdere ambtelijke ondersteuning heb ik uit efficiencyoverwegingen nauwelijks gebruik hoeven maken. Wel ben ik zeer geholpen met het ambtelijk doormailen en samenvatten van de zienswijzen op het Herindelingsontwerp.

3 Het deelnemen aan het bestuurlijk overleg over een op te stellen Bestuursvereenkomst en Convenant P&O.

Mijn deelname aan het Bestuurlijk Overleg van de Colleges van B&W uit de gemeenten Groningen en Ten Boer is in zeer goede sfeer verlopen. Ik begon met enkele kennismakings- en oriënteringsgesprekken met collegeleden: telefonisch en in vergadering.

In het Bestuurlijk Overleg heb ik inbreng geleverd in het Plan van Aanpak over het komen tot een Personeelsconvenant en een Bestuursvereenkomst. Ook leverde ik inbreng in het planningsdocument en in het communicatieplan.

Daarna heb ik zorgvuldig het dossier bestudeerd van het open overleg tussen de gemeentebesturen van Groningen, Haren en Ten Boer met de provincie, de mediaberichten, de briefwisselingen, de raadsstukken en de onderliggende stukken over de herindeling, zoals de adviezen van de commissie Jansen en de Verkenning gemeentelijk herindeling GHTB o.v.v. de heer Apotheker.

Ten behoeve van de Bestuursvereenkomst heb ik (omdat er vanuit Haren geen lid in de ambtelijke projectgroep zat) de projectgroep gevoed met tekstsuggesties. In de Bestuurlijke Overleggen heb ik de voorliggende teksten becommentarieerd en wijzigingsvoorstellen gedaan, vanuit de input die ik vanuit de Harense samenleving had gekregen.

Ook ten behoeve van het Personeelsconvenant heb ik tekstsuggesties aangedragen, de verschillende versies van het Personeelsconvenant becommentarieerd en wijzigingen voorgesteld.

Zowel bij het Personeelsconvenant als bij de Bestuursvereenkomst is het overgrote deel daarvan gehonoreerd. (Zie punt 1 en 6)

4 Het kennisnemen van de inbreng van het gemeentebestuur van Haren als het gemeentebestuur op enig moment de behoefte daartoe kenbaar maakt.

Ik heb met een kleine delegatie uit het College van B&W van Haren een kennismakingsgesprek gevoerd, voor ik aan mijn werk begon. In dat gesprek werd duidelijk gesteld, dat het gemeentebestuur geen inbreng zou leveren ten behoeve van mijn werkzaamheden. Wel werd een terugblik gegeven van het proces tot dan toe, en werd het standpunt van de gemeente Haren toegelicht. Ik kreeg de toezegging, dat ik voor puur feitelijke informatie over Haren aan mocht kloppen. Een enkele keer heb ik daar ook gebruik van gemaakt, bijvoorbeeld als het ging om feitelijke gegevens over het verenigingsleven en de bijbehorende adressen.

In het Bestuurlijk Overleg heb ik bevorderd, dat qua communicatie het gemeentebestuur van Haren op de hoogte gehouden zou worden van de uitnodigingen en vergaderstukken van het Bestuurlijk Overleg en de teksten van Personeelsconvenant en Bestuursvereenkomst. Ook heb ik zelf op cruciale momenten het gemeentebestuur per mail geïnformeerd over de planning en de voorliggende besluitvorming.

Naast het College van B&W heb ik alle raadsfracties uitgenodigd met mij van gedachten te wisselen. Twee van de drie coalitiefracties hebben aangegeven daar geen behoefte aan te hebben. Eén fractie heeft niet gereageerd.

De overige vier gemeenteraadsfracties hebben mij in enkele overleggen hun wensen ten aanzien van een Bestuursvereenkomst meegegeven. Ik heb ook enkele keren tussentijds teruggekoppeld. Deze fracties hebben laten weten ingenomen te zijn met de uiteindelijke tekst van de concept-Bestuursvereenkomst.

5 Gevraagd en ongevraagd adviseren van Gedeputeerde Staten vanuit mijn rol als verbindingspersoon.

Ik heb, zoals gezegd, het herindelingsdossier bestudeerd, inclusief de briefwisselingen, raads- en statenstukken tot aan het moment van mijn aantreden. Vervolgens heb ik de gang van zaken in de inspraakperiode gevolgd, inclusief het kennismaken van de zienswijzen van inwoners van Haren, om daaruit de voor mijn rol relevante zorgen, wensen en suggesties te kunnen destilleren.

In het Bestuurlijk Overleg van het College van GS met de gemeenten Groningen en Ten Boer over het herindelingsontwerp en de reactienota heb ik in de richting van uw college zowel mondeling als schriftelijk enkele suggesties en aanbevelingen gedaan, vooral betrekking hebbend op de redactie van teksten over Haren.

Datzelfde geldt voor enige persberichten en communicatie uitingen van de provincie over Harense zienswijzen.

Inhoudelijk treft u in deze rapportage nog enkele suggesties voor de toekomst aan.

6 Het optreden als aanspreekpunt/contactpersoon voor inwoners van de gemeente Haren, teneinde te borgen, dat opvattingen, belangen en wensen van de inwoners op de gesprekken over de Bestuursvereenkomst geborgd zijn.

Dit laatste onderdeel maakte verreweg het hoofdbestandsdeel uit van mijn inzet.

Ten eerste heb ik mij ingespannen om mij en mijn rol bij de Harense bevolking bekend te maken. Op de website www.herindelingghtb.nl heb ik mij persoonlijk voorgesteld en mensen uitgenodigd contact met mij op te nemen, en mij deelgenoot te maken van hun wensen en zorgen over Harense belangen, indien Haren onderdeel zou gaan uitmaken van een nieuwe gemeente met Groningen en Ten Boer.

Via interviews in een vijftal kranten, de lokale omroep van Haren en de regionale omroepen van Groningen en Drenthe heb ik aangegeven graag reacties te krijgen. Deze vonden plaats voordat ik met mijn werk begon, maar ook enkele malen tussentijds. Telkens is verwezen naar mijn mailadres op de website.

Ik heb de drie sessies van de provinciale Voorlichtingsavond/ Inspraakavond in Haren bijgewoond, waarbij ik mij aan de aanwezigen heb mogen voorstellen, en de Harenaren heb opgeroepen mij van input te voorzien. Mijn visitekaartjes zijn ook bij die gelegenheid ruim verspreid.

Uit de dossiers had ik al veel informatie kunnen halen over de wensen vanuit de politiek en samenleving van Haren. Een neerslag van alle ingebrachte wensen vond ik onder andere in verslagen van onder andere de Inloopbijeenkomst, de Verkenning gemeentelijke Herindeling, het Herindelingsontwerp van de provincie en in een aantal raadstukken van de gemeente Haren uit de periode van het tweesporenbeleid, zoals het Raadsbericht van het College van B&W aan de Raad. Op internet en diverse websites vond ik veel zorgen van Harenaren terug.

Ook heb ik de zienswijzen op het herindelingsadvies die in de afgelopen maanden binnenkwamen bij de provincie bestudeerd op de zaken die voor mijn rol als verbindingspersoon van belang waren.

Veel daarvan kwam overeen met wat ik in de loop van oktober, november en december persoonlijk als input heb meegekregen vanuit de Harense samenleving.

Het betreft ruim 100 mails en brieven van organisaties of personen. Ik heb aangegeven dat men ook kon vragen om een telefonisch of persoonlijk gesprek. kon aangeven. Alle mails zijn door mij zorgvuldig beantwoord.

Daarnaast heb ik zelf persoonlijk met een aantal maatschappelijke en culturele organisaties en verenigingen contact gezocht en hen uitgenodigd voor een plenaire bijeenkomst. Voor het adressenbestand heb ik onder andere geput uit de adressenlijst die de provincie zelf in een eerder stadium heeft gehanteerd om met Harense maatschappelijke organisaties in gesprek te komen. Ook heb ik informatie over adressen van o.a. sportverenigingen bij de gemeente Haren opgevraagd en heeft de Culturele Raad Haren me geholpen diverse culturele en andere organisaties te bereiken. Een twaalfstal van de uitgenodigde organisaties was aanwezig op de plenaire bijeenkomsten. Met enkele tientallen organisaties, personen en ondernemers heb ik op hun wens bilateraal gesproken. Ook heb ik verschillende van de niet aanwezige organisaties gebeld of gemaïld voor informatie en input. Op deze wijze heb ik contact gehad met veel inwoners en ruim dertig organisaties op het gebied van sport, welzijn, cultuur, maatschappelijk werk, primair en voortgezet onderwijs, dorpshuizen, en overige organisaties in het sociaal domein.

Een aantal organisaties en inwoners heeft mij expliciet gevraagd de herkomst van aangedragen suggesties en wensen vertrouwelijk te houden.

Ik heb steeds in alle contacten benadrukt, dat het niet mijn rol is om een oordeel te hebben over nut en noodzaak van de herindeling. Ik heb de indruk dat dat goed is begrepen. Zowel voor- als tegenstanders van de herindeling hebben mij input meegegeven.

De wensen, zorgen en suggesties die inwoners en organisaties/instellingen uit Haren mij in gesprekken, mails, brieven en telefoontjes meegaven, spitsten zich toe op een aantal punten:

- Zorgen over ruimtelijke ordening, bebouwen van open gebied, verlies van natuurgebied
- Zorgen over verlies van leefbaarheid, de eigen identiteit en het sociale karakter van de dorpen, angst om gewoon de zoveelste wijk van de stad te worden.
- Zorgen over verlies van subsidies en voorzieningen op het gebied van sport, recreatie, cultuur, en sociale verworvenheden, zoals de ontmoetingsfunctie van de dorpshuizen en de opgebouwde sterke werkwijze in het sociaal domein.
- Zorgen over onevenredige belastingstijging
- Zorgen over een grote afstand tot bestuur en ambtelijke organisatie, en over verlies van dienstverlening in de nabijheid. Zorgen over een te stedelijk bestuur.
- Zorgen over het voortduren van ontoereikende onderwijsaccomodaties, in verband met verouderde schoolgebouwen (Maartenscollege) of discrepantie qua huisvesting tussen scholen in krimpende en groeiende delen van de gemeente (noodlokalen versus leegloop)

Er waren ook instellingen en inwoners die juist kansen voor Haren binnen een nieuwgevormde gemeente naar voren brachten. Zo overhandigde het bestuur van de PvdA mij vanuit een bijeenkomst met maatschappelijke organisaties (35 à 40 personen) een uitgebreide wensen- en kansenlijst.

In het Bestuurlijk Overleg heb ik onder andere door het aandragen van teksten voor de Bestuursovereenkomst, maar ook in mijn wijzigingssuggesties en tijdens de onderhandelingen, zoveel mogelijk van de geïnventariseerde wensen en zorgen proberen veilig te stellen.

Ik heb grote waardering voor de wijze, waarop de bestuurders van de gemeente Groningen en Ten Boer mijn inbreng serieus hebben genomen, en getracht hebben zoveel mogelijk daarvan te honoreren.

Met de uitkomst ben ik tevreden. En ik heb begrepen dat ook het overgrote deel van de reacties uit Haren van tevredenheid getuigt met datgene wat in de Bestuursvereenkomst voor Haren is veiliggesteld. Een vijftal personen heeft bij mij weliswaar in de loop van de tijd per mail een vraagteken gezet bij mijn legitimatie als verbindingspersoon, negatieve reacties op de inhoud van de bestuursvereenkomst voor Haren heb ik echter tot op heden niet gekregen of in de pers gelezen.

Niet alle belangen voor Haren zijn in de bestuursvereenkomst voor de eeuwigheid dichtgetimmerd. Maar de toezeggingen over het maken van dorpsvisies, de betekenis die aan de maatschappelijke relevantie van voorzieningen wordt gehecht, de toezegging om plaats te blijven geven aan werkwijzen die zich als sterk bewezen hebben (bijvoorbeeld in het sociaal domein), en de expliciet benoemde aandacht voor leefbaarheid en het eigen karakter van de dorpen, alsmede de benaderbaarheid van bestuur en ambtelijke organisatie geven voldoende kans en ruimte aan diverse instellingen om hun bestaansrecht ook op lange termijn te bewijzen en veilig te stellen.

Bepaalde zaken, zoals de problematiek van de onderwijshuisvesting, vragen urgent om een apart proces, waar ook het gemeentebestuur van Haren bij betrokken moet worden. Hetzelfde geldt voor enkele instellingen die aangeven vanuit hun kwetsbaarheid ook zonder herindeling te willen fuseren met hun collega's uit de huidige gemeente Groningen. Zulke processen, en ook de nadere kennismaking tussen gelijksoortige instellingen in de drie huidige gemeenten, zou eigenlijk niet op een eventuele herindeling met bijbehorende herindelingsdatum moeten wachten!

De voorwaarden die de gemeenten Groningen en Ten Boer stellen met betrekking tot de dekking van voorzieningen in de Harense begroting tot aan de eventuele herindeling zijn begrijpelijk, zeker gezien de bezuinigingen die Ten Boer in het verleden heeft doorgevoerd.

Aan de andere kant raakt de daadwerkelijke instandhouding van kwetsbare Harense voorzieningen bij een herindeling juist wél aan de argumentatie van de meerwaarde van zo'n herindeling, zoals die ook in het herindelingsadvies naar voren wordt gebracht. Ik wil hier graag de aandacht van de provincie voor vragen, onder andere in haar Arhi-rol van toezichthouder.

Tot slot wil ik nog aandacht vragen voor een laatste punt.

Ik heb bij de aanvang van mijn werkzaamheden in Haren een gespleten, zeer gepolariseerde samenleving aangetroffen. Voor- en tegenstanders van de gemeentelijke herindeling staan niet alleen lijnrecht tegenover elkaar, maar bevechten elkaar met harde hoofden en zwaar verbaal geslacht. Wat dat betreft trekken de politieke scheidslijnen zich door in de samenleving. En omgekeerd. Zonder of met herindeling zal het van alle partijen en groeperingen in de toekomst een bijzondere inspanning vragen om de onderlinge verhoudingen binnen de gemeenschap en met de beide andere gemeenten weer te normaliseren en te herstellen. Het opstellen en (samen met de bevolking) uitvoeren van de eerdergenoemde dorpsvisies kan hierin een belangrijke rol spelen. Maar ook een ambitieus project, gericht op een aansprekend doel, zoals bijvoorbeeld duurzaamheid of (fiets)verkeersverkeersverbindingen, voor de totale nieuwe gemeente zou daar wellicht een goed instrument voor kunnen zijn. Het valt te overwegen dat de provincie hier in enigerlei vorm een stimulans aan geeft, zodra de uitkomst van de besluitvorming in Den Haag bekend is.

Mag ik bovenstaande aanbevelingen bij u neerleggen, bij wijze van ongevraagd advies?

Afsluitend wil ik uw college van harte bedanken voor de spannende, uitdagende opdracht en de bijzonder plezierige samenwerking.

Met hoogachting en vriendelijke groet,

Marga Kool